

เหมือดจี่

Memecylon scutellatum (Lour.) Hook. & Arn. var. *scutellatum*

วงศ์ MELASTOMATACEAE

ชื่ออื่น : พลองขึ้นก (ปราจีนบุรี) พะงาด (นครราชสีมา) เหมือดแอ (อุบลราชธานี) เหมือดฟอง

ไม้พุ่มหรือต้นเล็ก สูงได้ถึง 5(8) ม.

เปลือกสีน้ำตาล มีสันตามยาว

ใบ : กว้าง 4-13 ซม. ยาว 8-25 ซม. รูปไข่ถึงรูปรีหรือขอบขนาน ปลายเรียวแหลมโคนทู่หรือกลม ขอบเป็นคลื่น จักซี่ฟันตื้น ส่วนยอดเมื่ออ่อนมีขนเส้นไหม ใบแก่สีแดงหรือบางทีสีเหลือง 8-12 คู่ ฐานด้านล่าง ก้านใบยาว 1.5-9 ซม. อ่อนมีขนเส้นไหม ต่อไปเกลี้ยง มักมีสีอมชมพู มักบวมที่ปลายทั้งสองด้าน กิ่งมีขนละเอียด ต่อไปเกลี้ยง

ดอก : ดอกยาวประมาณ 0.4 ซม. สีขาวถึงม่วงอ่อนหรือสีฟ้าใส ออกเป็นช่อคล้ายซี่ร่มแน่น ยาว 0.5-1 ซม. ช่อหนึ่งมี 10-25 ดอก เป็นช่อเดี่ยวหรือเป็นคู่ตามซอกใบหรือใต้รอยแผลใบ ก้านช่อดอกยาว 1-4 มม. มี 4 มุม แข็งก้านดอกยาว 1.5-2.5 มม. เล็กเรียว กลีบเลี้ยงยาว 1.5-2.2 มม. สีขาว รูปกรวย ปลายจักเป็นพู่รูปสามเหลี่ยม กว้าง 4 พู เรียบด้านนอก ด้านในมีสันชัด 8 สัน กลีบดอกยาวประมาณ 2 มม. รูปไข่ ปลายเรียวแหลม โคนทู่หรือแบน เรียวแคบไปเป็นก้านสั้น อับเรณูยาวประมาณ 0.8 มม. สีขาวหรือสีฟ้าอ่อนรูปตัวซี (C) มีต่อมตรงกลาง

ผล : ยาวประมาณ 0.7 ซม. บนก้านผลยาว 2-3 มม. รูปกลม มีกลีบเลี้ยงนูนขึ้นชัด เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 มม. สุกสีเหลืองมีแต้มสีแดงขุ่น

พบกระจายในที่โล่ง ในป่าดิบที่ต่ำหรือป่าผลัดใบ มี 2 วาไรตี้

Var. *scutellatum* ใบกว้าง 1-3 ซม. ยาว 3-6 ซม. รูปขอบขนานแกมรี ปลายแหลม พบตามสันเขาในป่าดิบที่ต่ำ

Var. *brevifolium* พลองยอดเขา ใบกว้าง 0.8-1.5 ซม. ยาว 1.5-2.5 ซม. รูปไข่กลับ ปลายกลมหรือเป็นแฉ่ง เนื้อหนาค้ำยหนัง พบบนยอดเขาหินปูน จ.ภูเก็ต กระบี่

อ้างอิงข้อมูล : ไชมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร และก่องกานดา ชยามฤต. ไม้ป่าภาคใต้เล่ม 2. ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ ; 2559 (หน้า 1215)

ภาพประกอบ : Npic-surat , <http://biodiversity.forest.go.th> (สามรูปด้านล่าง)

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Parks Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)